

Nu finns en framtid för barnen

Tvillingarnas pizzeria ligger på Calle Consulado i stadsdelen Centro.

- Kubaner gillar pizza och vi har bra priser, säger **Alejandro Hernández**, 46 år. På övervåningen står tvillingbrorsan **Eugenio** och knådar pizzadeg. En pizza kostar 10 kubanska pesos, cirka tre kronor.
- En bra dag kan jag tjäna mer än jag gjorde på en hel månad på mitt förra arbete som konditor, säger Eugenio. Bröderna har två anställda som löser av dem tre dagar i veckan. Arbetsdagarna börjar sju och slutar vid midnatt. Licensen kostar runt 300 kronor i månaden, plus licensen för de anställda och tio procent skatt som dras på förtjänsten.
- Havanna har blivit en helt annan stad på några månader. Nu finns här en framtid för mina barn.

Hoppas att USA häver blockaden

Oscar Martín, 58 år, har hyrt ut sin lägenhet till turister sedan mitten av 90-talet. Sedan nyår har licensen blivit billigare och konkurrensen ökat. Därför har han också skaffat sig taxilicens.

- Jag tar emot turister, ordnar utflykter och guider dem. Det går bättre och bättre. Tidigare drömde Oscar Martín om att flytta till Spanien, nu ser han sin framtid i Kuba.
- Om USA bara häver sin blockad blir Kuba Kariibiens stora turistland. Då vill jag vara här.

Tjänar mer än på statligt jobb

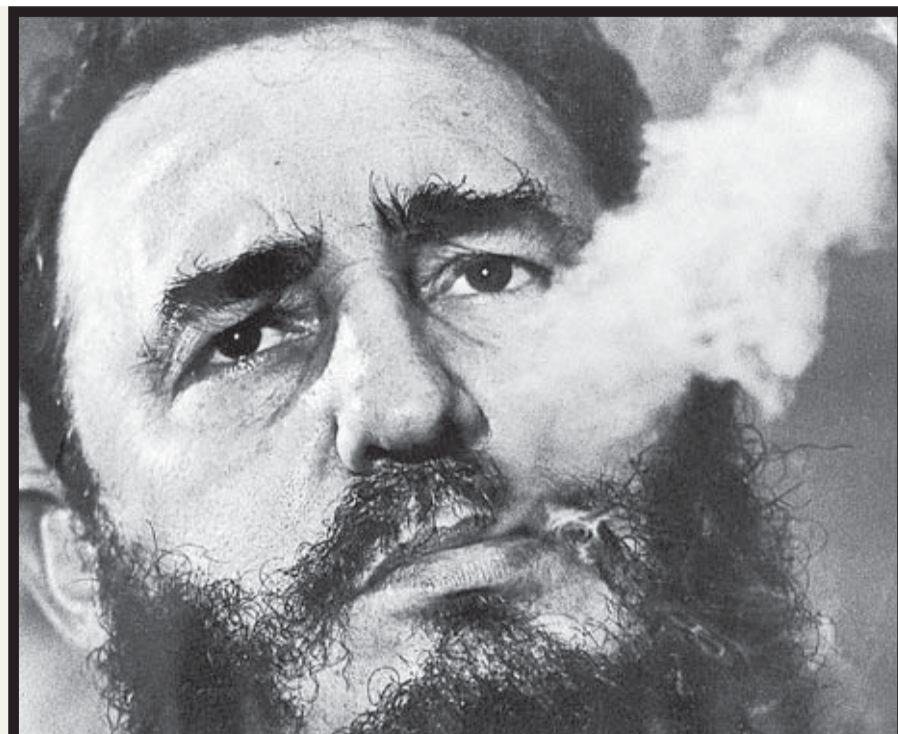
Rudy Gómez, 36 år, har kört cykeltaxi i flera år. För honom har reformerna två sidor. Priset för en licens har blivit mycket lägre, men många fler fått starta eget.

- Cykeltaxin är tillverkad i Kina och kostade motsvarande tvåtusen kronor att köpa. För att orka trampa hela dagen måste han äta mycket mat.
- Det är tufft att få det att gå ihop men jag tjänar ändå bättre än i den statliga livsmedelsindustrin där jag jobbade förr, säger Rudy Gómez.

Drömmer om att starta eget

Maurén Alfonso, 26 år, är servitör på Café Laurent. Utöver grundlönen som är densamma som på statliga restauranger delar hon och de andra anställda på serveringsavgiften på tio procent.

- Att få jobba här är en stor chans. Min dröm är att jag en dag kan öppna min egen restaurang. Havannas nya ineställe ligger på takvåningen i ett höghus på Calle M i stadsdelen Vedado.
- I köket finns tre kokkar och en diskare, i matsalen två kypare förutom ägaren José Antonio Figuerea, 39. En dörrvakt sköter hissen.
- Jag arbetade i elva år på en statlig restaurang. När reformerna kom vid årsskiftet såg jag chansen att starta detta tillsammans med en vän.

Fidel Castro har ägnat sig åt att skriva böcker och betraktelser de senaste åren.

I 53 år styrde han kubanernas liv

Havanna. Fidel Castro, 85, avgick igår som partiledare och efterträddes av sin bror Raúl. Men sin roll som revolutionsledare behåller Fidel livet ut.

Det har snart gått fem år sedan Fidel Castro lämnade över ansvaret för det dagliga styret till sin yngre bror Raúl. Sedan februari 2008, då han utsågs till president av Nationalförsamlingen, är Raúl Castro även formellt landets högste ledare. Men Fidel har funnits kvar i bakgrunden. Som kommunistpartiets förste sekreterare har han haft den yttersta makten.

Att Fidel Castro nu slår sig till ro som pensionär tror ingen. De senaste åren har han ägnat sig åt att skriva böcker och diktera långa betraktelser, Reflexiones, över tillståndet i världen. De publiceras i partiorganet Granma och i debatt-

organet CubaDebate. Kubanerna brukar säga att Fidel gått från "Comandante en Jefe" (överbefälhavare) till "Periodista en Jefe" (chefs-kolumnist). Fidel Castro brukade omge sig med en liten grupp unga rådgivare och sekreterare som han handplockat från ungdomskommunisterna. Men eftersom han alltid ansåg att han själv visste bäst hade gruppen relativt lite inflytande på politiken.

I Raúl Castros inre cirkel finns huvudsakligen hans officerskamrater. De yngre medarbetarna sparkade Raúl så snart han fick chansen. Han har även bytt ut ministrar, den inflytelserika ekonomiansvarige Carlos Lage och utrikesmi-

nistern Felipe Pérez Roque. Under hela sin tid vid makten levde Fidel Castro under dödshot. Enligt egna uppgifter har han utsatts för 734 mordförsök. Men när han 2005 lämnade makten var det av ålder och sjukdom. Enligt trovärdiga källor drabbades Castro då av problem med magen. Sjukdomen förvärrades dramatiskt 2006 och innan han opererades fördelade Fidel Castro sina maktfunktioner mellan sin yngre bror Raúl och en grupp utvalda revolutionärer.

"Vår sjätte partikongress är den sista med den historiska generationen kvar i ledningen", sa Raúl Castro inför årets kongress.

I sommar fyller han själv 80 år. Landet styrs i praktiken av militären, en junta som är redo att ta över den dag Raúl Castro dör.

THOMAS GUSTAFSSON

FAKTA

Från revolutionär till pensionär

- **1926.** Fidel Castro Ruz föds den 13 augusti i byn Birán.
- Pappan Ángel Castro är spansk invandrare och har byggt upp en löande sockerplantage. Mamman Lina Ruz är kubanska.
- Fidel föds som nummer fem i en syskonskara på nio.
- **1952.** Fulgencio Batista tar makten i en statskupp.
- **1956.** 81 gerillamän landstiger på Kuba. Sjuttion överlever, bland dem Fidel och Raúl

- Castro samt Che Guevara. Gerillakriget inleds.
- **1959.** Batista flyr. Rebellerna tar över.
- **1962.** Kubakrisen. Sovjetunionen placerar kärnvapen på Kuba. Tredje världskrig nära.
- **1970.** Gränserna stängs.
- **1980.** Under en kort period öppnas hamnen i Mariel, fler än hundratusen lämnar landet.
- **1989.** Berlinmuren faller. Två miljoner exilkubaner.
- **1990.** Akut ekonomisk kris. Utan Sovjets stöd går Kuba

- in i den så kallade Specialperioden.
- **1994.** Hungersnöd.
- **1995.** Regimen tvingas övergå till socialistisk marknads ekonomi.
- **1996.** Turismen mer lönsam än sockerproduktionen.
- **2005.** Den ekonomiska krisen är över. Reformerna bromsas och ekonomin centraliseras. Förtrycket ökar.
- **2006.** Fidel Castro svårt sjuk. Raúl Castro tar över.
- **2011.** Fidel Castro avgår.